

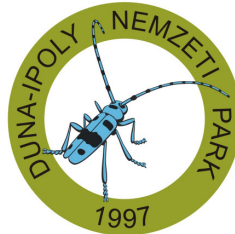
ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007–2013

Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa

DARÁNYI IGNÁC TERV

A HUDI20050 Alsó-Tápió és patak völgyek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Budapest
2014

Jelen fenntartási terv az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 43/2012. (V. 3.) VM rendeletben foglaltak alapján készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 1525 Budapest, Pf.: 86.
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Baranyai Zsolt
Schrett Andrea

Vezető szakértők

Vidra Tamás (természetvédelem)
Vincze Tibor (agrár)

Közreműködő szakértők

Kepes Zsolt
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Schmotzer András
Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	3
1. A terület azonosító adatai	4
1.1. Név	4
1.2. Azonosító kód	4
1.3. Kiterjedés	4
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	4
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védettségi kategóriák.....	5
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
2. Veszélyeztető tényezők	8
3. Kezelési feladatok meghatározása	14
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	14
3.2. Kezelési javaslatok	15
3.2.1. Élőhelyek kezelése	15
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	36
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	37
3.2.4. Kutatás, monitorozás	39
3.2.5. Mellékletek	41
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében ..	42
3.3.1. Agrártámogatások	43
3.3.2. Pályázatok	45
3.3.3. Egyéb	45
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	45
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	45
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	46
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	49

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve:	Alsó-Tápió és patak völgyek kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (a továbbiakban: kJT)
-------------------------	--

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója:	HUDI20050
--------------------------------	-----------

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése:	1801,41 ha
--------------------------------	------------

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű élőhelyek:

- Alföldektől a hegyvidékekig előforduló vízfolyások *Ranuncion fluitantis* és *Callitricho-Batrachion* növényzettel (3260)
- Síksági pannon löszgyepek (6250)*
- Pannon homoki gyeppek (6260)*
- Kékperjés láprétek meszes, tözeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)
- Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)
- Mészkedvelő üde láp- és sásrétek (7230)
- Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*
- Euro-szibériai erdősztyepptölgyesek tölgyfajokkal (*Quercus spp.*) (91I0)*

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhelyek:

- Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*
- Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)

1.4.2. Jelölő fajok

A Natura 2000 adatlapon szereplő közösségi jelentőségű fajok:

- homoki kikerics (*Colchicum arenarium*)
- kisészkű aszat (*Cirsium brachycephalum*)
- homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*)
- nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)
- vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)
- skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*)
- vágó csík (*Cobitis taenia*)
- szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*)
- réti csík (*Misgurnus fossilis*)
- mocsári teknős (*Emys orbicularis*)
- vöröshasú unka (*Bombina bombina*)

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű faj:

- magyar tarsza (*Isophya costata*)

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
PEST MEGYE		
Bénye	38,37	2,32
Gomba	78,71	1,98
Káva	5,09	0,45
Tápióbicske	231,16	4,77
Tápióság	732,11	21,83
Tápiószecső	385,88	10,05
Úri	330,09	14,86

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védettségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
országos jelentőségű természetvédelmi terület	Tájvédelmi Körzet (TK)	Tápió-Hajta vidéke Tájvédelmi Körzet	580,08 ha átfedésben a kjTT-tel	a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1998. (VI. 25.) KTM rendelet
ex lege védett természeti terület	földvár	Tápióbicske, 0112/1 hrsz.	1,9293 ha*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	földvár	Tápióbicske, 0112/1 és 0112/3 hrsz.	0,9234 ha*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	földvár	Tápióság, 058/2 hrsz.	0,3717 ha*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	földvár	Tápióság, 018/16 hrsz.	0,2559 ha*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
ex lege védett természeti terület	láp	Tápióság közigazgatási területén, Tápiói Nagy-rét	1,7845 ha*	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
országos ökológiai hálózat övezet	magterület (MT)	Bénye, Gomba, Káva, Tápióbicske, Tápióság és Úri közigazgatási területén	463,4358 ha (25,73%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény

Típus	Kód	Név	Kiterjedés	Védetté nyilvánító jogszabály száma
országos ökológiai hálózat övezet	ökológiai folyosó (ÖF)	Bénye, Gomba, Tápióbicske, Tápióság, Tápiószecső és Úri közigazgatási területén	694,478 ha (38,55%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
országos ökológiai hálózat övezet	pufferterület (PT)	Tápióság és Tápiószecső közigazgatási területén	43,6748 ha (2,42%)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény

*A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 26. § (3) bekezdés szerinti hatósági határozatok hiányában hozzávetőleges adat.

2. táblázat: Egyéb védettségi kategóriák

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

Jelenleg nincs a területre vonatkozó jóváhagyott természetvédelmi kezelési terv. A Tápió-Hajta Tájvédelmi Körzetre készült egy megalapozó dokumentum, illetve a TK-t védetté nyilvánító jogszabályba is belekerültek a tervezett „C” fejezet egyes javaslatai, de jóváhagyott kezelési terv nincs.

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Bénye Község Önkormányzata Képviselő-testületének 11/2004. (IV. 5.) sz. rendelete a település helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről
- Gomba Község Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2003. (II. 5.) sz. rendelete a település helyi építési szabályzatáról és szabályozási tervéről (módosította: Gomba Község Önkormányzatának 19/2009. (IX. 14.) és 5/2011. (IV. 15.) rendeletei)
- Gomba Község Önkormányzatának 178/2009. (IX. 10.) sz. határozata a településszerkezeti tervről
- Káva Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2/2006. (II. 15.) számú rendelete a Helyi Építési Szabályzatról
- Káva Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 2/2006. (II. 15.) határozata a településszerkezeti tervről
- Tápióbicske Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 12/2004. (VIII. 15.) sz. rendelete a helyi építési szabályzatról
- Tápióbicske Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 79/2004. (XI. 30.) határozata a településszerkezeti tervről
- Tápióság Községi Önkormányzat Képviselő-testületének 11/2004. (X. 29.) sz. rendelete a helyi építési szabályzatról
- Tápiószecső Nagyközség Önkormányzata képviselő-testületének 13/2010. (09. 29.) önkormányzati rendelete Tápiószecső Nagyközség Helyi Építési Szabályzatáról (módosította: Tápiószecső Nagyközség Önkormányzata képviselő-testületének 1/2013. (I. 26.) sz. rendelete)

- Tápiószecső Nagyközségi Önkormányzat Képviselő-testületének 148/2010. (IX. 29.) sz. KT határozata a településszerkezeti tervről
- Úri Község Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2004. (IV. 5.) sz. rendelete a település helyi építési szabályzatáról (módosította: Úri Község Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2008. (VI. 2.) és 2/2009. (II. 10.) sz. rendeletei)

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

A terület az erdőterv rendelet előkészítésének, és a körzeti erdőterv készítésének szabályairól szóló 11/2010. (II. 4.) FVM rendelet 1. sz. melléklete alapján a Csévharaszt-Felső-Tápió-vidéki és az Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzetbe tartozik. Jelenleg érvényes tervek:

- 811. sz. Monori erdészeti körzet (Bénye, Gomba, Káva, Tápióbicske, Tápióság, Tápiószecső, Úri) második erdőterve (Érvényes: 2009. január 1. – 2018. december 31., Törzskönyvi szám: 10/2009.) (A Csévharaszt-Felső-Tápió-vidéki körzet (Bénye, Gomba, Káva, Tápióság, Tápiószecső) körzeti erdőtervét a 11/2010. FVM rendelet 2. számú melléklete szerint 2018-ban fogják elkészíteni.)
- Alsó-Tápió-vidéki körzet (Tápióbicske) –a 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 60/2013. (VII. 19.) VM rendelet 1. sz. melléklete az Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzetről (érvényes: 2014. január 1. – 2023. december 31.)

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- A Tápióvölgye Vadásztársaság (Gomba) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 11-573910-1-4-1 (érvényes: 2007-2017.)
- A Tápiószecsői Megoldás Vadásztársaság (Tápiószecső) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 11-573920-1-4-1 (érvényes: 2007-2017.)
- A Tápiósági Vadásztársaság (Tápióság) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 11-574010-1-4-1 (érvényes: 2007-2017.)
- A Pánd-Káva Földtulajdonosi Közösség (Pánd) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 11-574810-1-3-0 (érvényes: 2007-2017.)
- A Törökvölgye Vadásztársaság (Tápióbicske) vadgazdálkodási tervének kódszáma: 11-574820-1-4-1 (érvényes: 2007-2017.)

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- A területre vonatkozó halgazdálkodási tervek nincsenek.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Vízyűjtő-gazdálkodási terv: 2.10 Zagyva alegység, 2010. március; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (felülvizsgálat várható éve: 2015.)

1.7.7. Egyéb tervek

- A területet érintő egyéb terv nem áll rendelkezésre.

1.7.8. Jogerős engedélyek

- A területen Bényénél és Tápióbicskénél is keresztülhalad szennyvízvezeték, amelynek volt építési engedélye

- Kaszálási és legeltetési engedélyek is érvényben vannak, amelyeket a Közép-Dunavölgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség adott ki

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, amelyeket az aktuális állapotra alakítva ismertetünk. Az érintett terület %-os nagyságát a kJT teljes területéhez viszonyítva adjuk meg.

Belső veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.03	gyepterület átalakítása szántóvá	M	20	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), kistűzű szűz (6510), kistűzű szűz (<i>Cirsium brachycephalum</i>) Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek.
A03.01	intenzív, vagy intenzívebb kaszálás	H	70	Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), vérfü-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) A gyakori, vagy természetvédelmi szempontból rossz időpontban végzett kaszálás az élőhelyek fajösszetételét homogenizálja, egyes fajok szaporodását megakadályozza.
A03.03	kaszálás felhagyása/hiánya	M	40	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) Foltokban jellemző. Megindul a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelennek az inváziós fajok, és beindul a nem kívánt szukcesszió.
A04.03	pásztorkodás felhagyása, legeltetés hiánya	H	80	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) Megindul a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelennek az inváziós

				fajok, és beindul a nem kívánt szukcesszió.
A06	egyéves vagy évelő lágyszárú növénytermesztés	M	40	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510) Az élőhelyeket fizikailag megsemmisíti.
A07	biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	40	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) A területet határoló, illetve a területen található szántókon, amelyek jellemzően a völgyoldalakon és a platókon helyezkednek el, intenzív gazdálkodás folyik. A vegyszerek és az egyéb kemikáliák lemosódnak a völgytalpi részekre, ahol a természetvédelmi szempontból értékes területek találhatóak és az ottani élőhelyeket degradálják.
B02.04	lábonálló és/vagy elfekvő holt faanyag eltávolítása	M	10	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0)*, skarlátbogár (<i>Cucujus cinnaberinus</i>) Az idős fák eltávolításával az általuk nyújtott élőhely és ökoszisztéma nincs jelen az erdőben, a holtfához kapcsolódó fajok létfeltételei megszűnnek.
B07	egyéb erdészeti tevékenység	L	10	Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0)* Az erdészeti utak egybefüggő erdei élőhelyeket darabolnak fel.
C01.01.01	homok vagy kavicsbányászat	L	5	Pannon homoki gyepek (6260)* Tápiószecsőn illegális homokkitermelés. Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek.
D01.01	ösvények, burkolatlan utak, bicikliutak	M	5	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510) A megnövekedett emberi jelenlét

				fokozott taposással és zavarással jár
E03.01	háztartási hulladék	M	5	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) Az utak mentén jellemző, valamint Tápiószecsőn van egy felhagyott, rekultivált hulladéklerakó a Natura 2000 terület területén belül. A hulladék lerakása károsítja az élőhelyeket és fajokat, járulékos hatásként megjelenik a gyomosodás.
G01.03	motoros járművel végzett tevékenység	M	15	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) A gyepterületeken terepjárókkal közlekednek (főként vadászok). Az élőhelyeket közvetlenül károsítja, teret nyit a gyomosodásnak.
G05.01	emberi taposás, túlhasználat	L	10	homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>), kiséfűszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), homoki nőszirm (<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>) Az élőhelyeket közvetlenül károsítja, teret nyit a gyomosodásnak.
I01	idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	100	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0)*, kiséfűszű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), homoki nőszirm (<i>Iris humilis ssp. arenaria</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Az egész területen általános, homokon selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>) és átoktüske (<i>Cenchrus incertus</i>), a tápiósági Nagy rétnél a patakparton amerikai öszirózsa-fajok (<i>Aster ssp.</i>) és aranyvessző (<i>Solidago ssp.</i>) több helyen elszaporodott. bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), zöldjuhar (<i>Acer negundo</i>), nyugati ostorfa (<i>Celtis occidentalis</i>), keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>), parlagfű (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>), ezüst kárász (<i>Carassius auratus gibelio</i>) és kínai razbóra (<i>Pseudorasbora parva</i>). Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek, vagy kiszorulnak a területről.
J01	tűz és tűz visszaszorulása	M	10	magyar tarsza (<i>Isophya costata</i>) A faj élőhelyén (a területen a tápiósági

				Dolláros-réten) gyakran előfordul, általában gyújtogatás vagy tarlóégetés folytán. A faj egyedei elpusztulnak. Ezen kívül az inváziós fajok terjedését nagymértékben elősegíti, a fás-gyepes vegetációszerkezet megbomlik, nehezen áll vissza a mozaikos élőhelyszerkezet.
J02.01	talajfeltöltés, lecsapolás, kiszáritás, általános	H	70	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0)*, kiskécskű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) Az élőhelyek fajösszetétele átalakul, a vízhez kötődő élőhelyek és fajok eltűnnek a területről.
K01.01	erózió	M	15	Síksági pannon löszgyepek (6250)* A domboldalakra mosódik le a talaj, ezáltal a domboldalakon és a völgytalpakon is átalakul az élőhelyek fajösszetétele.
K01.03	kiszáradás	H	100	Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (<i>Molinion caeruleae</i>) (6410), Folyóvölgyek <i>Cnidion dubii</i> hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (6510), Enyves éger (<i>Alnus glutinosa</i>) és magas kőris (<i>Fraxinus excelsior</i>) alkotta ligeterdők (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>) (91E0)*, kiskécskű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>), nagy tűzlepke (<i>Lycaena dispar</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>), szívárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>), mocsári teknős (<i>Emys orbicularis</i>), vöröshasú unka (<i>Bombina bombina</i>) Az élőhelyek fajösszetétele átalakul, a vízhez kötődő élőhelyek és fajok eltűnnek a területről.
K02	természetes élőhely átalakulások, szukcessziós folyamatok	M	70	Síksági pannon löszgyepek (6250)*, homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>), homoki nőszirm (<i>Iris humilis subsp. arenaria</i>) kiskécskű aszat (<i>Cirsium</i>

				<i>brachycephalum</i>), vérfű-hangyaboglárka (<i>Maculinea teleius</i>) A szukcesszió a gyepek lágyszárú növényzetének eltűnéséhez, a fajösszetétel megváltozásához vezet
--	--	--	--	---

3. táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

Kívülről ható veszélyeztető tényező nem ismert.

Jövőben ható, potenciális veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H = nagy, M = közepes, L = kis jelentőségű)	Érintett terület terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
H01.03	egyéb pontszerű felszíni vízszennyezés	L	15	vágó csík (<i>Cobitis taenia</i>), szivárványos ökle (<i>Rhodeus sericeus amarus</i>), réti csík (<i>Misgurnus fossilis</i>) Potenciálisan, a 2014 novemberében megnyitó süllyépi szennyvíztisztító tisztított szennyvize az Alsó-Tápióba fog folyni. A területen található jelölő halfajokat érinti kedvezőtlenül.

4. táblázat: Jövőben ható, potenciális veszélyeztető tényezők

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés:

A terület elsődleges és stratégiai jellegű rendeltetése, hogy őrizze meg a valamikor általánosságban jellemző társulások mára fragmentálódva megmaradt elemeit, az ott található jelölő növény- és állatfajokat, valamint azok élőhelyeit.

Célkitűzés:

A területen cél az alföldi üde élőhelytípusok, valamint a homoki élőhelyfragmentumok és az ezekhez kötődő fajkészlet minél nagyobb változatosságú megőrzése.

- A vízhez kötődő élőhelytípusok megőrzésének eszköze a vízellátottság aktív javítása és a belső fragmentáltság felszámolása. A jelölő faj kistűzleple (*Cirsium brachycephalum*), nagy tűzleple (*Lycaena dispar*), vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), vágó csík (*Cobitis taenia*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szívárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), mocsári teknős (*Emys orbicularis*) és vöröshasú unka (*Bombina bombina*) megőrzése érdekében a vízellátás szabályozása, biztosítása szintén elengedhetetlen.
- A gyeptípusok megőrzésének előfeltétele a célállapotként meghatározott élőhelymintázat cserje-visszaszorítással történő aktív helyreállítása. Ez a jelölő faj homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*) és homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) fennmaradása érdekében is fontos.
- A természetvédelmi kezelés a területen szétválaszthatatlanul fonódik össze a fenntartható tájhasználat (elsősorban gyepterőgazdálkodással), amely az értékes élőhelyek mintázatának stabilizálását is jelenti.
- A kaszálási/legeltetési rendszer kialakítása a túlhasználat, illetve az alulhasználat megszüntetése érdekében szükséges. A megfelelő használat a jelölő faj nagy tűzleple (*Lycaena dispar*) és vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*), valamint a homoki nőszirm (*Iris humilis ssp. arenaria*) és a homoki kikerics (*Colchicum arenarium*), illetve a jelölőnek javasolt magyar tarsza (*Isophya costata*) fennmaradása és populációjának növekedése érdekében szintén kulcsfontosságú.
- Erdők esetében (jelölő élőhely: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*) az őshonos fajokra alapuló folyamatos erdőképzés mellett természetes folyamatokra alapozott erdőgazdálkodás valósítandó meg. Cél a vízfolyásokat kísérő ligeterdők megőrzése.
- Az erdők természetszerű kezelése, a holt faanyag megtartása a jelölő faj skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*), valamint egyéb szaproxilofág fajok védelme érdekében elengedhetetlen.
- Az inváziós idegenhonos fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagnyír (*Ambrosia artemisiifolia*), átoktüske (*Cenchrus incertus*), ezüst kárász (*Carassius auratus gibelio*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) terjedésének megállítása, lehetőség szerint minél teljesebb körű eltávolítása a jelölő élőhelyek fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.”

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalás formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

Az alábbi előírások a kJT Tápíó-Hajta vidéke Tájvédelmi Körzeten kívüli részeire ajánlásként vonatkoznak, míg a TK-n belüli részeken a hatósági eljárások során egyéb jogszabályok alapján érvényesíteni kell azokat.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

A területen a kaszálás és a legeltetés időpontjának és intenzitásának meghatározása és betartatása mellett a vízviSSzatartás a legfontosabb feladat. A kaszálókon (és legelőkön) a cserjésedés megakadályozása/visszaszorítása és az inváziós fajok terjedésének visszaszorítása szintén lényeges feladat.

A terület kezelésére vonatkozó javaslatokat a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok tárgyalásával kezdjük, utána következnek a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.

A **gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz** tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, előírások, valamint a kritikus pontok beazonosítása.

Ezután következik az egyes kezelési egységek részletes jellemzése, amit kezelési egységenként a hozzájuk tartozó előírás-javaslatok, valamint vadgazdálkodási és élőhelyrekonstrukciós javaslatok felsorolása követ. **Kezelési egységnek** azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezeléseket betartása által biztosítva a területen található jelölő értékek (fajok és/vagy élőhelyek) megőrzését. Az azonos kezelési egységbe tartozó élőhelyek különböző élőhelytípusba is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek. A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek alapján történt, figyelembe véve a jelenlegi és várható jövőbeni gazdálkodási lehetőségeket.

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

A területen elsődleges feladat a vízviSSzatartás, az ehhez kapcsolható beruházások támogatandók. Azonban a területen bármilyen területfoglalással járó beruházás kerülendő.

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok

A terület legnagyobb részét a szántókon kívül a gyepterületek alkotják. Ezeket jelenleg szinte mindenütt kaszálással hasznosítják, azonban az élőhelyek szempontjából a szolid, szarvasmarhával történő legeltetés volna az ideális.

Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok közül a szántóterületek visszagyepesítésére, valamint az idegenhonos erdőállományok őshonos fafajúvá történő szerkezetátalakítására vonatkozó javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.

Kezelési egységek:

A tervkészítés során a teljes kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre készült ÁNÉR alapú élőhelytérkép. Az azonos kezelést igénylő élőhelyek és élőhelykomplexumok alapján az alábbi kezelési egységeket határoltuk le:

1. KE1: Legelők
2. KE2: Magassásosok és nádasok
3. KE3: Kaszálók
4. KE4: Őshonos fafajú erdők
5. KE5: Idegenhonos fafajú erdők
6. KE6: Szántók és gyümölcsös
7. KE7: Horgásztó
8. KE8: Pufferterület

1. Kezelési egység kódja, neve:

KE1: Legelők

Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a területen található löszgyepek és nyílt homoki gyepek, valamint az egyéb szárazabb gyepek és ezek többször gyakorlatilag zárt állományokat alkotó, cserjésedett változataik.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: G1 – Nyílt homokpusztagyepek
- H5a – Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek
- OC – Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek
- OD – Lágyszárú özönfajok állományai
- OF – Magaskórós ruderális gyomnövényzet
- OG – Taposott gyomnövényzet és ruderális iszapnövényzet
- P2a – Üde és nedves cserjések
- P2b – Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések
- Natura 2000 élőhelytípus: - Síksági pannon löszgyepek (6250)*
- Pannon homoki gyepek (6260)*

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ezek a gyepeken a legeltetés fenntartása, illetve újbóli bevezetése a cél. A zártabb, cserjésedő állományok esetében a megfelelő időpontban és módszerrel végzett cserjeirtás, majd a legeltetés visszaállítása az elsődleges természetvédelmi célkitűzés.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területről történő eltávolítása. Ez különösen a kezelési egységben található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).

A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok***a) Kötelezően betartandó előírások:**

Natura 2000 kijelölés alatt álló gyepterületek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8) Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY19	Legeltetéssel és szükség esetén tisztító kaszálással történő hasznosítás.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a sórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsátmérő felett) és a vadgyümölcsök (törzsátmérő megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY32	A működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság általi kijelölésüket követően a fajgazdag, vagy védett fajokat tartalmazó cserjés foltokat nem szabad eltávolítani.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.

GY40	Legeltetési sűrűség 0,2-0,4 ÁE/ha.
GY54	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 20-ha-nál.
GY57	Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható.
GY62	A gyepon legelésbiztosított terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 30%-át.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY69	Legeltethető állatfaj: kecske.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY110	A tisztító kaszálás legkorábbi időpontja: szeptember 1.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jóságállások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges.
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

5. táblázat: A KEI kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

A gyepek cserjementesítése természetvédelmi cél, de a gyepekben szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat a jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250)* és Pannon homoki gyepek (6260)*) változatosabbá tétele érdekében. Javasolt azonban a túlzottan cserjésedő, erdősödő területek gyepké alakítása, helyreállítva ezzel a jelölő gyeptársulásokat, megőrizve azok kiterjedését.

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), átoktüske (*Cenchrus incertus*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírás-javaslatok betartása ideális feltételeket teremt a jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250)* és Pannon homoki gyepek (6260)*) fennmaradása, illetve kiterjedésük megőrzése érdekében. A meghatározott legelő állategység biztosítja a gyepek megfelelő állapotát, mind az alul-, mind a túllegeltetést kizárja. Az ideális kezelés a legeltetés, szükség esetén őszi tisztító kaszálással kombinálva, amely biztosítja a jelölő faj homoki kikerics (*Colchicum arenarium*) és homoki nőszirm (*Iris humilis subsp. arenaria*), illetve a jelölőnek javasolt magyar tarsza (*Isophya costata*) populációjának fennmaradását. Az inváziós fajok terjedése a jelölő élőhely degradálását, megsemmisülését okozhatná. A jelölő élőhelyek kiterjedése az intézkedések által nem csökken. A túltartott vadállomány taposásával, túsásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

2. *Kezelési egység kódja, neve:*
KE2: Magassásosok és nádasok

Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a területen található nádas és magassásos területek, amelyek főként a vízfolyásokat kísérve jelennek meg.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: B1a – Nem tőzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások
B5 – Nem zsombékoló magassásrétek
BA – Fragmentális mocsári- és/vagy hínárnövényzet mozaikok álló- és folyóvizek partjánál
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ebben a kezelési egységben mindenféle gazdálkodás, illetve művelés kerülendő, tehát nádgazdálkodás, legeltetés és kaszálás nem javasolt.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területről történő eltávolítása. Ez különösen a kezelési egységben található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót azonban nem javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad- vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
GY21	Legeltetés és kaszálás tilos, a területet kezeletlenül kell fenntartani.
V55	Nádgazdálkodás a területen tilos.
V67	A területet kezeletlenül kell fenntartani, mindennemű beavatkozás tilos. <i>Megjegyzés: kivéve az inváziós fajok eltávolítása,</i>
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

6. táblázat: A KE2 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni. A kezelési egységben a vízfolyások területén az idegenhonos halfajok (ezüst kárász (*Carassius auratus gibelio*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) állományának csökkentése is szükséges, bár ennek kidolgozott módszertana jelenleg nincs.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) lehetőség szerinti minél teljesebb körű eltávolítása a környező jelölő élőhelyek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510), Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*) fajkészletének megőrzése érdekében fontos cél. Az inváziós fajok terjedése a környező jelölő élőhelyek degradálását, megsemmisülését okozhatná. Egyéb kezelés ezen öfenntartó, vagy spontán szukcesszióval érintett területeken nem szükséges, a jelölő vöröshasú unka (*Bombina bombina*), vágó csík (*Cobitis taenia*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), illetve mocsári teknős (*Emys obricularis*) populációk érintetlen „magterületeként” szolgálhat a terület. A túltartott vadállomány taposásával, túráásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

3. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE3: Kaszálók

Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a területen található nedves és üde gyepék, mocsár- és láprétek, valamint a szikesek, illetve a kisebb, az előző élőhelyekhez kapcsolódó, azok által többnyire körbezárt homoki gyepfoltok, amiket kis kiterjedésük és elszigetelt elhelyezkedésük miatt nem volna gazdaságos legeltetni.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: D2 – Kékperjés rétek
- D34 – Mocsárrétek
- D2xD34 – Kékperjés rétek és Mocsárrétek hibrid-kategóriája

F1b – Cickórós puszták
 F2 – Szikes rétek
 F4 – Üde mézpzásitos szikfokok
 H5a – Löszgyepek, kötött talajú sztyeprétek
 H5b – Homoki sztyeprétek
 OA – Jellegtelen fátlan vizes élőhelyek
 OB – Jellegtelen üde gyepek

- - Natura 2000 élőhelytípus:
  - Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*
  - Síksági pannon löszgyepek (6250)*
  - Pannon homoki gyepek (6260)*
  - Kékperjés láprétek meszes, tőzezes vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410)
  - Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440)
  - Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ezen élőhelyek számára a kaszálás az ideális kezelési mód, mivel azonban a tavaszi magasabb vízállás miatt a területekre nem szabad korán rámenni, valamint a tavaszi időszakban virágzó növények közül több is értékes és jelölő faj a területen, a kaszálás legkorábbi javasolt időpontja június 20. A kezelési egységbe tartozó területeken a sarjülegeltetés is megengedhető, azonban a február 15. és június 20. közötti időszakban nemkívánatos.

A kaszálás során kiemelt figyelmet kell fordítani a bűvósávok, kaszátlan területek megtartására, mivel a területen a jelölő lepkefajok (nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)) fennmaradását alapvetően befolyásolja a kaszálás időpontja. A bűvósávok, kaszátlan területek legkorábban október 1-jétől hasznosíthatóak, de javasolt inkább egész évben fennhagyni azokat.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területről történő eltávolítása. Ez különösen a kezelési egységben található gyepek jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
 A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót azonban nem javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.
- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad-vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő jelölő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízelvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Natura 2000 kijelölés alatt álló gyepterületek esetében az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004 (X.8)

Kormányrendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY14	Felázott talajon mindennemű munkavégzés tilos.
GY15	Tüzpázták létesítése nem megengedett.
GY22	Legeltetéssel és/vagy kaszálással történő hasznosítás.
GY23	Biztosítani kell a felhalmozódott fűavar eltávolítását.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos-véleménye alapján történhet.
GY27	Nem speciális növényvédő szer kijuttatása esetén inváziós fásszárúak vegyszeres irtása, a területileg illetékes hatóság engedélye alapján lehetséges.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsméret felett) és a vadgyümölcsök (törzsméret megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.
GY33	A gyepterületen előforduló őshonos hagyásfák, hagyásfa csoportok (delelő fák), valamint cserjés foltok eltávolítása nem megengedett.
GY39	Legeltetési sűrűség 0,1-0,2 ÁE/ha.
GY54	Villanypásztor használata esetén egy szakasz területe nem lehet kisebb 20-ha-nál.
GY57	Villanypásztor csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság írásos véleménye alapján alkalmazható.
GY62	A gyepeken legelésbiztosított terület kialakítása szükséges, ami nem haladja meg a parcella 30%-át.
GY64	Kaszáló sarjülegeltetése megengedett a kaszálás napjától számított 30 napon belül megkezdeni tilos.
GY67	Legeltethető állatfaj: szarvasmarhafélék.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY80	A gyepet évente csak egyszer lehet kaszálni.
GY89	10 ha-nál nagyobb tábla esetében minden szárazzásánál, kaszálásnál a táblát két egyenlő részre kell osztani, az első 50% szárazzásának, kaszálásának befejezése után a másik 50% szárazzását, kaszálását csak 10 nappal később lehet elkezdni.
GY92	A gyepterület kaszálása, szárazzása esetén min. 10 cm-es fűtarló biztosítása.
GY94	10-15% kaszátlan terület meghagyása parcellánként.
GY99	A kaszátlan területet évente más helyen kell kialakítani.
GY103	Fokozottan védett földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve a kaszálást azonnal be kell fejezni és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot és javaslata alapján a talált fészkek körül 0,5-1 hektáros védőterületet kell kialakítani.
GY104	Tisztító kaszálás csak az inváziós gyomnövényekkel fertőzött foltokon lehetséges.
GY116	A területen trágyadepónia, széna és szalmakazlak elhelyezése tilos.

VA03	A területen szóró, vadetető, szóó nem létesíthető.
------	--

7. táblázat: A KE3 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagnfű (*Ambrosia artemisiifolia*), átoktüske (*Cenchrus incertus*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírások betartása ideális feltételeket teremt a kezelési egység területén található jelölő élőhelyek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tözezes vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)) fennmaradása, illetve kiterjedésének megőrzése érdekében. A meghatározott kaszálási gyakoriság és időpont az élőhelyek fajgazdagságának fennmaradását biztosítja, a bűvósávok, kaszátlan területek megőrzése pedig a jelölő lepkefajok (nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) és vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)), illetve a jelölőnek javasolt magyar tarsza (*Isophya costata*) populációjának fennmaradását teszi lehetővé. Az ideális kezelési mód a kaszálás, a kaszálás után a területek kíméletes sarjülegeltetéssel is hasznosíthatók. A meghatározott legelő állategység segíti a gyepek megfelelő állapotának megtartását, mind az alul-, mind a túllegeltetést kizárja. Az inváziós fajok terjedése a jelölő élőhelyek degradálását, megsemmisülését okozhatná. A jelölő élőhelyek kiterjedése az intézkedések által nem csökken. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

4. Kezelési egység kódja, neve:

KE4: Őshonos fafajú erdők

Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a területen található azon erdőfoltok, amelyeket őshonos fafajok alkotnak. Ezen területek legnagyobb része nem üzemtervezett erdő, az érintett erdőrészek: Tápióbicske 17/C egy része, Tápióbicske 17/E egy része, Tápióbicske 17/G erdőrészlet, Tápiószecső 32/C egy része.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: J4 – Fűz-nyár ártéri erdők
RB – Őshonos fafajú puhafás jellegtelen vagy pionír erdők
RC – Őshonos fafajú keményfás jellegtelen erdők
- Natura 2000 élőhelytípus: Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ezeket az erdőfoltokat célszerű kezelés nélkül meghagyni. A későbbiekben csak az esetlegesen megjelenő idegenhonos fajok eltávolítása javasolt. Több üzemtervezett erdőrészlet is érintett, ezeket javasolt fokozatosan vágáskor nélküli erdőkké sorolni, majd távlati célként a művelés és üzemtervezés alól kivonni.

Erdőgazdálkodás:

- Továbbra sem javasolt a jelenleg nem üzemtervezett ligeterdő-foltokat az üzemtervezésbe bevonni.
- Üzemtervezett ligeterdők esetében véghasználat nem javasolt. Vágáskor nélküli besorolás javasolt. Elsődleges feladat a folyamatos erdőborítás/árnyékolás biztosítása.
- A sikertelenül fásított állományok további fásítása nem javasolt.
- Fakitermelés a jelölő élőhely védelme érdekében csak november 1. és február 28. között végezhető.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területről történő eltávolítása. Ez az őshonos állományok felújulása mellett a kezelési egység környezetében található gyeperes jelölő élőhelyek védelme érdekében is fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrassal sokszor károsítja ezeket).

A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, szózt azonban nem javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

Vízgazdálkodás:

- Az élőhelyek ökológiai vízigényét biztosítani kell. Nem engedélyezhető a területre jutó csapadék mesterséges elvezetése, a vízellátást biztosító vízfolyás mederrendezése, ha az az élőhelyet károsíthatja.

*Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok***a) Kötelezően betartandó előírások:**

Natura 2000 kijelölés alatt álló erdők esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, illetve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról.

Irányadó a 811. sz. Monori erdészeti körzet második erdőterve (Érvényes: 2009. január 1. – 2018. december 31.), valamint a 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 60/2013. (VII. 19.) VM rendelet 1. sz. melléklete az Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzetről (érvényes: 2014. január 1. – 2023. december 31.).

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Az őshonos fafajú erdőterületekre vonatkozó erdőgazdálkodási előírások
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E09	A fakitermeléshez és anyagmozgatáshoz szükséges közelítő nyomok csak a közösségi jelentőségű fajok és élőhelyek védelmének figyelembe vételével.
E13	Állománynevelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).

E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E20	Fokozottan védett madárfaj fészkeknek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E27	A természetes erdőtársulás/közösségi jelentőségű élőhely megfelelő állományszerkezetének kialakítása érdekében a nevelővágások során az alsó lombkorona- és a cserjeszint kialakítása, a kialakult szintek megfelelő záródásának fenntartása.
E28	Őshonos fajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fa- és cserjefajok egyedszámának minimális szintre szorítása, illetve lehetőség szerinti teljes eltávolítása.
E31	A nevelővágások során az intenzíven terjedő fajok teljes mértékű eltávolításai.
E33	Természetes, természetszerű és származék erdőkben a tarvágás mellőzése.
E52	Őshonos fajú faállomány táj- és termőhelyhonos fa- és cserjefajokkal történő felújítása.
E53	Mesterséges felújítás nem alkalmazható.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

8. táblázat: A KE4 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

A kezelési egység vízviszonyait a természetes vízjáráshoz hasonlóvá javasolt alakítani, ennek érdekében megfelelő vízszabályozó műtárgyak kialakítása javasolt.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok területről történő kiszorításával biztosítják az őshonos Natura jelölő állományok (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*) fennmaradását, regenerációját. Az elő- és véghasználatok kíméletes végzése a Natura jelölő állományok természetessége szempontjából kiemelkedő fontosságú. Az intenzív használatok hosszabb távon a természeti állapot degradációjával járnának. Az extenzív erdőgazdálkodás, vagy a be nem avatkozás megfelelő élőhelyek kialakulását (holt/elhaló fák) biztosítja a jelölő faj skarlátbogát (*Cucujus cinnaberinus*) számára. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

5. *Kezelési egység kódja, neve:*
KE5: Idegenhonos fafajú erdők

Kezelési egység meghatározása:

Ide tartoznak a területen található azon erdőfoltok, amelyeket őshonos és idegenhonos fafajok elegye alkot. Ezen területek közül csak a Tápióság 15/B és az Úri 12/C erdőrészeket üzemtervezettek. Ide tartoznak továbbá a területen található azon erdőfoltok, amelyeket idegenhonos fafajok alkotnak. Ezek közül sok erdőrészlet üzemtervezett, az érintett erdőrészek: Tápióbicske 13/L, Tápióbicske 13/M, Tápióbicske 13/N, Tápióbicske 17/C egy része, Tápióbicske 17/E egy része Tápióság 14/A, Tápióság 15/A, Tápióság 15/B, Tápióság 15/E, Tápióság 16/C, Tápióság 17/A, Tápióság 18/A, Tápióság 18/B, Tápióság 19/A, Tápióság 26/A, Tápiószecső 32/B, Tápiószecső 32/C egy része, Tápiószecső 32/D, Tápiószecső 32/E, Tápiószecső 32/F, Úri 13/H és Úri 13/I.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: RDb – Őshonos lombos fafajokkal elegyes idegenhonos lombos és vegyes erdők
  - S1 – Ültetett akácok
  - S2 – Nemesnyárasok
  - S4 – Ültetett erdei- és feketefenyvesek
  - S6 – Nem őshonos fafajok spontán állományai
  - S7 – Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

Ezen állományok esetében a távlati célkitűzés az idegenhonos fafajok eltávolítása, őshonos fajokkal történő felújítás, majd a természetkímélő erdőgazdálkodás, természetszerű erdő kialakítása. A későbbiekben csak az esetlegesen újra megjelenő idegenhonos fajok eltávolítása javasolt. Ütemezés szerint a természetszerű erdőkkel érintkező, valamint a gyepeket veszélyeztető állományokkal javasolt kezdeni az átalakítást.

Erdőgazdálkodás:

- A sikertelenül fásított állományok további fásítása nem javasolt.
- A területen a tarvágás maximális mérete 1 ha lehet, míg a fokozatos felújító vágásé 3 ha.
- A véghasználati területeken elszórtan legalább 10%-nyi hagyásfa-csoport megtartandó (terület-, vagy a törzsarányosan), a cserjeszint egyidejű megkímélésével.
- A védett és fokozottan védett madarak (szalakóta (*Coracias garrulus*), vörös vércse (*Falco tinnunculus*)) fészket tartó fákat véghasználat során megtartani szükséges.
- Fakitermelés csak vegetációs időn kívül végezhető.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területéről történő eltávolítása. Ez az őshonos állományok felújulása mellett a kezelési egység környezetében található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében is fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).

A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt elhelyezni.

Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Natura 2000 kijelölés alatt álló erdők esetében a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, illetve az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról.

A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet érvényes. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető egyes fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására.

Irányadó a 811. sz. Monori erdészeti körzet második erdőterve (Érvényes: 2009. január 1. – 2018. december 31.), valamint a 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 60/2013. (VII. 19.) VM rendelet 1. sz. melléklete az Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzetről (érvényes: 2014. január 1. – 2023. december 31.).

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E13	Állománynövelés során a nyiladékok és állományszélek felé legalább 5 m széles erdőszegély létrehozásának elősegítése vagy a meglévők fenntartása. Az elő- és véghasználatok során a tájidegen növények eltávolítása (az őshonos növényekre nézve kíméletes módszerekkel).
E17	Az emberek testi épségét, közlekedést és épületeket nem veszélyeztető (az erdei élőhelyek fenntartását kiemelten szolgáló) lábon álló holtfák meghagyása.
E20	Fokozottan védett madárfaj fészkeinek (madárfajtól függően meghatározott) körzetében fészkelési időszakban az erdőgazdálkodási tevékenység korlátozása.
E29	A vegyes összetételű faállományokban a nevelővágások során az idegenhonos fafajok eltávolítása.
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E40	A fakitermelés és anyagmozgatás során az erdőrészlet területén a talaj védelme érdekében kerüendő a 20 cm-nél mélyebb közelítési, illetve vonszolási nyom kialakulása. A tő- és törzssérülés ne haladja meg az 5%-ot.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típusal.
E57	Az erdőfelújításban, pótlásban, állománykiegészítésben kizárólag tájhonos faj alkalmazása.
E58	Az erdősítések során a természetes erdőtársulásnak megfelelő elegyfajok biztosítása.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználata és felújítása során a természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E64	Az idegenhonos és tájidegen fafajú erdők véghasználata során a táj- és termőhelyhonos fafajok egyedeinek meghagyása (az alsó- és lehetőség szerint a cserjeszintben is).
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.

E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, faszárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a faszárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélykiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

9. táblázat: A KE5 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyekkel érintkező erdőrészekben.

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

A kezelési javaslatok a tájidegen, inváziós fajok területről történő kiszorításával biztosíthatják a környező Natura jelölő állományok (Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0)*) megőrzését és a gyepek élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tözezes vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410), Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálóréték (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)) fennmaradását. Az extenzív erdőgazdálkodás, vagy a be nem avatkozás megfelelő élőhelyek kialakulását (holt/elhaló fák) biztosítja a jelölő faj skarlátbogát (*Cucujus cinnaberinus*) számára. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük csak a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetve javasolt.

6. *Kezelési egység kódja, neve:*
KE6: Szántók és gyümölcsös

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe az egyéves és évelő szántóföldi kultúrák tartoznak, valamint a területen található egyetlen gyümölcsös.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: T1 – Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák
T2 – Évelő, intenzív szántóföldi kultúrák
T6 – Extenzív szántók
T7 – Intenzív szőlők, gyümölcsösök és bogyós ültetvények
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A területen igen nagy kiterjedésben található egyéves szántóföldi kultúrák, amelyeket főként korábbi gyepek élőhelyek helyén alakítottak ki. A távlati cél ezen szántóterületek visszagyepesítése, azonban ez reálisan nagyon nehezen megvalósítható. Mivel a gyümölcsös egykori gyepek helyén található, a távlati cél itt is a visszagyepesítés volna, de ez szintén nem megoldható. Ezért a cél az, hogy a gyümölcsösben a vegyszerek és egyéb kemikáliák használata csökkenjen, végül megszűnjön és alakuljon át a terület bio gyümölcsössé.

Amennyiben gyepek állnak helyre, azok későbbi legeltetése javasolt.

- A területet rendszeresen látogató, védett ragadozó madárfajok (pl. vörös vércse (*Falco tinnunculus*)) védelme érdekében rágcsálóirtó szerek alkalmazása nem javasolt.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területéről történő eltávolítása. Ez az őshonos állományok felújulása mellett a kezelési egység környezetében található gyepek jelölő élőhelyek védelme érdekében is fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).

A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, szót a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés után javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet előírásai kötelezőek. A Natura 2000 területekre vonatkozó gazdálkodási jellegű kötelező előírások és korlátozások a fenntartási terv elfogadásának időpontjában a kezelési egység szántóföldi élőhelytípusaira nincsenek. Az esetleges élőhelyrekonstrukció keretében helyreállítható gyepek esetén kötelezően betartandó előírásként a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani. A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
SZ01	Napnyugtatótól napkeltéig gépi munkavégzés tilos.
SZ04	Pillangósok esetén természetkímélő kaszálás, vadriasztó lánc használata kötelező.
SZ05	Évelő szálas pillangós takarmánynövények betakarítása esetén minden kaszáláskor táblánként legalább 5%, de legfeljebb 10% kaszátlan területet kell hagyni.
SZ07	Fokozottan védett, földön fészkelő madárfaj fészkeinek, fiókáinak megtalálása esetén a betakarítást, illetve kaszálást azonnal abba kell hagyni, és haladéktalanul értesíteni kell a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságot. A gazdálkodó értesítésétől számított 3 munkanapon belül az igazgatóság köteles a gazdálkodót a kaszálásra, illetve betakarításra vonatkozó feltételekről tájékoztatni. Amennyiben a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, akkor a megkezdett munkavégzés a többi előírás figyelembevételével folytatható.
SZ09	A növénytermesztéssel kapcsolatos technológiai munkálatok során bármilyen depóniát csak szántókon lehet létrehozni, és ott legfeljebb 2 hónapig lehet tárolni.
SZ10	Trágya, műtrágya: természetes vizektől mért 200 m-en belül trágya, műtrágya nem deponálható.
SZ11	Szalma, széna: szalma-, széna depóniát és bálát (különösen a felszíni vizektől mért 200 m távolságon belül és ártéren) a területről 30 napon belül le kell hordani.
SZ12	Egyéb szerves hulladék (szér, levél, cefre): cefre mésszel keverve talajjavítás céljából csak engedéllyel helyezhető ki.
SZ14	A parcella szélein legalább 3 m széles növényvédőszer mentes táblaszegélyt kell hagyni, ahol szükség esetén mechanikai gyomirtást kell végezni.
SZ17	Természetközeli állapotú erdőtervi jellell ellátott láperdő és keményfás ligeterdő, illetve vizes élőhely szélétől számított 50 m-es sávban szántóföldi növénytermesztés során kemikáliák és bioregulátorok nem alkalmazhatók.
SZ19	Kizárólag környezetkímélő besorolású növényvédő szerek alkalmazása engedélyezett.
SZ20	Kártevők elleni védekezés kizárólag szelektív szerekkel lehetséges.
SZ21	Légi kivitelezésű növényvédelem és tápanyag-utánpótlás tilos.
SZ24	Totális gyomirtó szerek használata nem engedélyezhető a területen.
SZ30	Mozaikos kisparcellás gazdálkodás folytatása, ahol egy tábla mérete legfeljebb 10 hektár.
SZ35	Tápanyag-utánpótlás során a műtrágyával kijuttatott nitrogén hatóanyag mennyisége nem haladhatja meg a 90 kg/ha/év mértéket.
SZ43	Fás szárú és lágyszárú energetikai ültetvény telepítése tilos.
SZ44	Fóliasátras és üvegházhasználat tilos.
SZ45	Öntözés tilos.
SZ46	Melioráció tilos.
SZ48	Drénezés tilos.
SZ49	Az időszakos- és állandó vízállások körül 3 méteres szegélyben talajművelés nem végezhető.
SZ50	Lejtőirányú művelés nem megengedett.
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyeperedéssel.
SZ60	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.
SZ63	Tájidegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos.

SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészén a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. <i>Megjegyzés: Az SZ74-es előírás-javaslat alkalmazása esetén,</i>

10. táblázat: A KE6 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, a szántóterületek visszagyepesítése természetvédelmi szempontból támogatandó.

- Mezővédő erdősávok telepítése javasolt.
- Visszagyepesítéskor javasolt a szénaráhordás módszerét alkalmazni: a környéken, termésérés előtt pár nappal gyűjtött szénát a gyepesítendő területre rá kell hordani. A megérő és kipergő magvak csírázni tudnak, a területen maradó széna pedig árnyékoló hatása révén véd a gyomosodástól.

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), átoktüske (*Cenchrus incertus*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

A különböző vegyszerhasználati korlátozás-javaslatok a környező jelölő gyepek (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410) és Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) (6510)) védelmében fontosak, ugyanis a bemosódó műtrágyák, illetve vegyszerek károsítják a gyepeket, gyomosodás indul meg, illetve ezáltal könnyebben megtelepednek az inváziós növényfajok. Az előírás-javaslatok másik csoportja rekonstrukciós jellegű: ott, ahol nem kiemelkedően gazdaságos a mezőgazdasági termelés, a gyepterület növelése érdekében és idővel, hosszú távon a jelölő élőhelyek kiterjedésének növekedése érdekében javasoljuk a szántók visszagyepesítését. Hosszú távon a kjTT-n található szántóterületek visszagyepesítése az egykor ott feltehetően megtalálható jelölő élőhelyek újbóli megjelenését segíti elő. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen javasolt.

7. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE7: Horgásztó

Kezelési egység meghatározása:

A területen található az úri halastó, amely külön kezelési egységet képez.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: U9 – Állóvizek

- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A területen az extenzív horgászati tevékenység fenntartása javasolt, a beetetés lehetőség szerinti korlátozásával.

- Nádaratás, nádvégás a területen nem javasolt.

Vadgazdálkodás:

- Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területről történő eltávolítása. Ez különösen a kezelési egység környezetében található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (a vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).
- A kezelési egységben található vizes élőhelyek környezetében kizárólag acélsörét használata javasolt, valamint fokozottan védett faj megjelenése esetén a vízivad- vadászat időbeli és térbeli korlátozása javasolt.
A kezelési egységben magaslesek elhelyezhetők, szórót, sózót azonban nem javasolt elhelyezni. Vadföldek kialakítása, vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett. Mesterségesen kialakított dagonyák létrehozását kerülni kell.

Vízgazdálkodás:

- A vízhez kötődő élőhelyek vízellátottságának biztosítása szükséges, a területről a vízvezetés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a kezelési egységre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
V01	A területen, a növényvédelmet kizárólag vizekre és vízben élő szervezetekre nem veszélyes minősítésű anyagokkal és kizárólag inváziós növényfajok irtása céljából lehet végezni.
V10	Halastavak medrének meszezése tilos.
V14	A vízi növényzet és a part menti növényzet irtása (vágás, nádégetés, cserjék kivágása) tilos.
V16	A halastavak medrének kotrásából származó iszap a parton nem deponálható, azt a területről el kell szállítani.
V17	Április 1. és július 15. között tókaszállás tilos.
V19	Idegenhonos halfajok visszaszorítása kötelező, idegenhonos halfaj telepítése tilos.
V24	A természetes hozam javítására a tavakban csak istállótrágya alkalmazható.
V27	Halastavak nyílt vízfelületein csérek, szerkők, sirályok megtelepedését segítő mesterséges fészkelő szigetek kialakítása és karbantartása szükséges.
V29	A halastóra a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság által jóváhagyott „madárriasztási tervet” kell készíteni és alkalmazni.
V31	A halastavakat elválasztó gátak és csatornák növényzetét egy kaszanyom szélességben szabad kaszálni középen, hogy mindkét oldalon maradjon legalább 1-1 m kaszálatlan sáv.
V34	A tavasszal szárazon álló tavakat július 15-ig nem lehet feltölteni.

V38	Őszi lehalászású tavakon április 1. és július 15. között a vízszint ingadozása nem haladhatja meg a napi 5 cm-t.
V55	Nádgazdálkodás a területen tilos.
VA03	A területen szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

11. táblázat: A KE7 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni. A kezelési egységben a vizes élőhelyek területén az idegenhonos halfajok (ezüst kárász (*Carassius auratus gibelio*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) állományának csökkentése is szükséges, bár ennek kidolgozott módszertana jelenleg nincs.

Kezelési javaslatok indoklása:

A vízfelületek megtartása és a meszezés mellőzése, az extenzív halastavi használat a közösségi jelentőségű, jelölő faj vöröshasú unka (*Bombina bombina*) fennmaradása érdekében szükséges. A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

8. *Kezelési egység kódja, neve:*

KE8: Pufferterület

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kategóriába azon területek tartoznak, amelyek a többi kezelési egységbe nem lettek besorolva.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

Érintett élőhelytípusok:

- ÁNÉR-kód: U3 – Falvak, falu jellegű külvárosok
- U4 – Telephelyek, roncsterületek és hulladéklerakók
- U10 – Tanyák, családi gazdaságok
- U11 – Út- és vasúthalózat
- Natura 2000 élőhelytípus: A kezelési egység nem érint jelölő élőhelyet.

Gazdálkodáshoz köthető általános javaslatok:

A terület egységeken csak olyan funkciók és létesítmények elhelyezését javasoljuk, amelyek a szomszédos élőhelyek és az azokon található értékes fajok fennmaradását nem veszélyeztetik.

Vadgazdálkodási szempontból a legfontosabb elérendő cél a nagyvadállomány nagyságának visszaszorítása, természetvédelmi kárt nem okozó szintre csökkentése, valamint a tájidegen vadaknak a területről történő eltávolítása. Ez különösen a kezelési egység környezetében található gyepes jelölő élőhelyek védelme érdekében fontos (az szántóterületeken táplálkozó, valamint onnan a környező gyepekre is táplálkozni járó vaddisznó (*Sus scrofa*) a túrással sokszor károsítja ezeket).

A területen magaslesek elhelyezhetők, szórót, szózt a kezelési egység területén a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal történt egyeztetés után javasolt elhelyezni. Vadföldeket nem javasolt kialakítani. Vad kibocsátás és meglévő zárt téri vadtartás nem megengedett.

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok

a) Kötelezően betartandó előírások:

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a kezelési egységre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás.

b) Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	A kezelési egységre vonatkozó előírás-javaslatok
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	<p>Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják. • Csak erdészeti felhasználásra is engedélyezett készítményeket lehet alkalmazni az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében alkalmazható levélen felszívódó gyomirtó, de csak csöppenésmentes kijuttatással.
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.

12. táblázat: A KE8 kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok

Az idegenhonos inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagnyír (*Ambrosia artemisiifolia*), átoktüske (*Cenchrus incertus*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az inváziós fajok eltávolítása segít megőrizni a szomszédos Natura 2000 jelölő élőhelyeket (Pannon szikes sztyeppék és mocsarak (1530)*, Síksági pannon löszgyepek (6250)*, Pannon homoki gyepek (6260)*, Kékperjés láprétek meszes, tőzeges vagy agyagbemosódásos talajokon (*Molinion caeruleae*) (6410) és Folyóvölgyek *Cnidion dubii*hoz tartozó mocsárrétjei (6440), Sík- és dombvidéki kaszálórét (6440) (*Alopecurus*

pratensis, *Sanguisorba officinalis*) (6510), Enyves éger (*Alnus glutinosa*) és magas kőris (*Fraxinus excelsior*) alkotta ligeterdők (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (91E0*). A túltartott vadállomány taposásával, túrásával a környező jelölő élőhelyeket károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük a működési területével érintett nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyen javasolt.

A gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatokat a kezelési egységek és a gazdálkodási módok szerint csoportosítva az alábbi táblázat mutatja be.

	gyep	erdő	szántó	vizes élőhely	vadgazdálkodás
KE1: Legelők	GY01, GY02, GY14, GY15, GY19, GY23, GY24, GY27, GY28, GY29, GY30, GY31, GY32, GY33, GY40, GY54, GY57, GY62, GY67, GY68, GY69, GY104, GY110, GY116, GY117	-	-	-	VA03
KE2: Magassásosok és nádasok	GY21	-	-	V55, V67	VA03,
KE3: Kaszálók	GY01, GY02, GY14, GY15, GY22, GY23, GY24, GY27, GY29, GY30, GY31, GY33, GY39, GY54, GY57, GY62, GY64, GY67, GY68, GY80, GY89, GY92, GY94, GY99, GY103, GY104, GY116	-	-	-	VA03
KE4: Őshonos fafajú erdők	-	E06, E09, E13, E17, E20, E27, E28, E31, E33, E52, E53	-	-	VA02, VA03
KE5: Idegenhonos fafajú erdők	-	E06, E13, E17, E20, E29, E30, E40, E47, E51, E57, E58, E62, E64, E69, E70	-	-	VA01, VA02
KE6: Szántók és gyümölcsös	-	SZ01, SZ04, SZ05, SZ07,	-	-	VA01, VA02

		SZ09, SZ10, SZ11, SZ12, SZ14, SZ17, SZ19, SZ20, SZ21, SZ24, SZ30, SZ35, SZ43, SZ44, SZ45, SZ46, SZ48, SZ49, SZ50, SZ52, SZ53, SZ55, SZ60, SZ63, SZ74			
KE7: Horgásztó	-	-	-	V01, V10, V14, V16, V17, V19, V24, V27, V29, V31, V34, V38, V55	+VA03
KE8: Pufferterület	-	-	E69, E70	-	VA01

13. táblázat: Kezelési egységek összefoglaló táblázata

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

- A megfelelő vízviszatartó műtárgyak elhelyezése, valamint az egykor csatornaszerűen átalakított medrek újbóli meandereztetése kulcsfontosságú a terület vízellátottsága szempontjából. Erre vonatkozó javaslatokat a KE2: Magassásosok és nádasok, KE3: Kaszálók és KE4: Őshonos fafajú erdők kezelési egységekhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.
- A löszgyepeken a szukcessziós folyamatok visszaszorítása, a cserjeirtás a jelölő élőhelyek és fajok megőrzése érdekében szükséges. Erre vonatkozó javaslatokat a KE1: Legelők kezelési egységhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.
- A legeltetés újraindítása a gyepek fajkészletének fenntartása miatt fontos. Erre vonatkozó javaslatokat a KE1: Legelők kezelési egységhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.
- A kJT-n található szántóterületek visszagyepesítése hosszútávú cél, azonban gazdálkodói szándék és hozzárendelt támogatás nélkül nem megvalósítható. A szántóterületek visszagyepesítése a jelölő gyepek élőhelyek arányát növelheti. Szántók visszagyepesítésére vonatkozó előírás-javaslatokat a KE7: Szántók és gyümölcsös kezelési egység előírás-javaslatai tartalmazzák.
- Az idegenhonos erdőállományok, facsoportok őshonosra történő lecserélése a jelölő élőhelyek veszélyeztetését csökkenti. Erre vonatkozó javaslatokat a KE5: Idegenhonos fafajú erdők kezelési egységhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.
- A területen minden kezelési egységről javasolt az inváziós fajok (bálványfa (*Ailanthus altissima*), zöldjuhar (*Acer negundo*), nyugati ostorfa (*Celtis occidentalis*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), aranyvessző-fajok (*Solidago ssp.*), őszirózsa-fajok (*Aster ssp.*) selyemkóró (*Asclepias syriaca*), parlagnyír (*Ambrosia artemisiifolia*), átoktüske (*Cenchrus incertus*), ezüst kárász (*Carassius auratus gibelio*) és kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*)) eltávolítása. Inváziós fajok eltávolítására vonatkozó javaslatokat a KE1: Legelők, KE2: Magassásosok és nádasok, KE3: Kaszálók, KE4: Őshonos fafajú erdők, KE5: Idegenhonos fafajú erdők, KE6: Szántók és gyümölcsös, KE7: Horgásztó, KE8: Pufferterület kezelési egységekhez rendelt előírás-javaslatok tartalmazzák.

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A területen előforduló védett és közösségi jelentőségű fajokkal kapcsolatosan a fajvédelmi intézkedések élőhely kezelési jellegűek, így beépültek a kezelési egységekre megfogalmazott javaslatok közé. Ennél fogva a kezelési egységekre vonatkozó előírás-javaslatok révén az itt előforduló védett és közösségi jelentőségű fajok fennmaradása biztosított. Ennek megfelelően ebben a fejezetben csak a valóban külön fajvédelmi intézkedéseket igénylő fajokat ismertetjük.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*)

A fajt érintő legfontosabb veszélyeztető tényező a nedves élőhelyeken történő antropogén beavatkozás, amely a terület vízháztartási viszonyainak megváltozásával jár. Ilyenek: a lecsapolás, elárasztás. A gyepterületek beszántása, illetve az inváziós növények terjedése, elsősorban a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója ugyancsak komoly veszélyeztető tényező. Azonban a faj expanziós képessége (egy-egy nőstény olyan nagy területet jár be, hogy gyakorlatilag mindig talál olyan élőhelyet, mely megfelelő a túlélésre) segíti fennmaradását. További fontos veszélyeztető tényező a rossz időben végzett kaszálás és a túllegeltetés is.

A vízháztartási viszonyok drasztikus megváltoztatása visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat meg, kiszáradással olyan szukcessziós folyamatok erősödhetnek fel (pl. cserjésedés), mely a populációk eltűnéséhez vezethet. Összességében elmondható, hogy a nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*) egy mérsékelt higrofil (inkább mezofil) állat, amely oligofág és a limitáló tényezője valószínűleg a tápnövény rendelkezésre állása.

A nagy tűzlepke védelme érdekében szükséges a gyepterületek élőhelykímélő kezelése, különös tekintettel az üde és mérsékelt nedves gyepekre, sík- és hegyvidéki kaszálórétegre. A nagy tűzlepke élőhelyeit javasolt kaszálással, vagy extenzív legeltetéssel hasznosítani, az üde, nagyobb produktumú kaszálórétegen évi kétszeri, míg a soványabb, gyengébb minőségű gyepeken egyszeri kaszálással. A kétszer kaszált területeken az első kaszálást lehetőleg május 31-e előtt, de legkésőbb június 15-ig végezzék el, míg a második kaszálást augusztus második felére vagy szeptemberre időzítsék. A kaszálások során a nagy tűzlepke tápnövényeinek védelme és az imágók nektárforrásának biztosítása érdekében mindenképpen szükséges kaszátlan sávok (ún. búvósávok) vagy foltok meghagyása, amelyek az egyes kaszált parcellák területének minimum 5% de maximum 15%-át fedjék le. A kaszátlan sávok szélessége a szegélyhatás csökkentése érdekében mindig haladja meg a két métert, kaszátlan foltok fennhagyása esetén pedig területenként legalább két foltot célszerű fennhagyni. A gyomosodás elkerülése érdekében a kaszátlan sávokat-foltokat évente más területen kell kijelölni. A búvósávokat, kaszátlan foltokat az évente egyszer kaszált gyepeken is meg kell hagyni, ugyanis a júniusban vagy júliusban történő kaszálás a nagy tűzlepkét korai fejlődési szakaszban (hernyó, báb) éri, amikor a populáció sokkal sérülékenyebb. Legeltetés esetén javasolt az extenzív gyepgazdálkodásra előírt hektáronkénti 0,3-0,5 számosállat, és a mozaikos, adagoló legeltetés, különös figyelemmel a túllegeltetés és taposáskár elkerülésére.

A nagy tűzlepke rendszeresen tenyészik ökotonokban, beleértve a természetes és mesterséges vízfolyásokat, erdőszegélyeket illetve vonalas létesítményeket (utak, vasutak rézsűje, villanypászta stb.) követő gyepeken, magaskórós szegélytársulásokban is, ezért célszerű ezeket az élőhelyeket is (a lehetőségeknek megfelelően) kaszálással vagy legeltetéssel hasznosítani, a fenti javaslatok figyelembe vételével.

A nagy tűzlepke potenciális élőhelyeinek egy jelentős részét (ártéri legelők, felhagyott kaszálók) a behurcolt magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) inváziója veszélyezteti. Az óriás aranyvessző állományait azonban a fent ismertetett kezelések erősen visszaszorítják,

elősegítve a gyepek regenerálódását, ezért a nagy tűzlepke populációinak védelme érdekében ezeket a felhagyott gyepeket újra kezelés alá kell vonni.”

A nagy tűzlepke védelme érdekében javasolt élőhelykezelés, elsősorban a kaszálások időzítése figyelembe veszi az esetenként hasonló élőhelyeken előforduló, nedves gyepekben tenyésző vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*fejlődési sajátosságait is, ezért együttes előfordulásuk esetén a kezelési javaslatok betartása a hangyaboglárka faj populációinak fennmaradását is segíti.

Vérfű-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*)

A területhasználat megváltozása, intenzívebb művelés vagy felhagyás komoly veszélyeket rejt magában. Legfőképpen az élőhelyek vízháztartásának változatlansága döntő fontosságú a populációk megőrzése szempontjából. A gyepek kiszáradása a vegetáció botanikai összetételének megváltozásához vezethet, gyomosodás, becserjésedés ill. nádasodás léphet fel, mely a vérfű állományokat csökkenését, végső soron eltűnését eredményezheti. A nem megfelelő időpontban és módszerekkel végzett művelés, kaszálás is komoly veszélyt jelenthet. A későn végzett első kaszálás (június közepe után), vagy a korán végzett tisztítókaszálás (szeptember vége előtt) komoly károkat tud okozni. Az intenzív módszerekkel, nagy tömegű gépekkel, különösen eső után nedves talajon végzett kaszálás vagy legeltetés (talajtömörödés, hangyafészkek sérülése, egyéb taposási károk) szintén rendkívül kedvezőtlen hatással lehet a fajra.

A lepkék megőrzése érdekében a helyes területhasználat a mozaikos kaszálás vagy az alacsony intenzitású legeltetés (szarvasmarha vagy ló). A minél mozaikosabb vegetáció a hangyagazdák szempontjából is a legkedvezőbb. A nagy tömegű, talajszerkezetet betömörítő gépek használata kerülendő, az extenzívebb kisméretű kézi módszerek az ideálisak. Mindenképpen fontos olyan gyepfoltokat megőrizni, ahol a vérfű kifejlődhet, a lepkék lerakhatják petéiket. A bűvósávokat minél szélesebbre érdemes meghagyni, mivel a hosszú, de túl vékony (2-3m széles) bűvósáv – bár területarány szempontjából megfelelőnek tűnhet – mikroklimatikusan mégsem tud bűvőhelyet biztosítani, a sáv kiszárad, a növényzet szegély jelleggel megváltozik és a lepkék nem rakják le petéiket. A mélyebben fekvő, vízállásos vagy mocsaras részeket ritkán vagy egyáltalán nem kell kaszálni, az eutrofizáció megelőzése érdekében céljából. A kaszálások időzítése elsődleges jelentőségű. A legmegfelelőbb időpontok kiválasztása a több éves monitoring vizsgálatok eredményeinek függvényében lokálisan meghatározandó. Alföldi élőhelyeken a kaszáláson kívül az extenzív szarvasmarha-legeltetés is kedvező megoldás lehet. Metapopulációs szempontból táji szinten az élőhely foltok elhelyezkedése ideális esetben a faj diszperziós képességeit meg nem haladó, 5km-es távolságon belüli mozaikos elhelyezkedésűek, köztük maximum 500 méterenkénti egyéb biotópok (szegélyek, egyéb gyepek) biztosítják az átjárást és menedéket.

Kétéltű- és hullófajok

Az érintett fajok szempontjából a legfontosabb védelmi tevékenység a vizes élőhelyek megőrzése. Kiemelten fontos lenne a terület túlzottan kimélyített, egyes részekben csatornává silányított vízfolyásainak természetvédelmi rekonstrukciója, ezek a csatornák jelenleg a területről igen nagy mennyiségű vizet vezetnek el, ennek visszatartása a jelenlegi természeti állapot fenntartásához, illetve javításához feltétlenül szükséges. Lényeges lenne a területen fellelhető belvízelvezető árkok megszüntetése. A negatív tendenciák közé tartozik az Úrihalastavon az utóbbi egy-két évben beinduló horgászati és egyéb rekreációs hasznosítás, és a jelenleg kivitelezés alatt álló térségi szennyvízberuházás hatása.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

A természetvédelmi szempontú rendszeres felmérések a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer (NBmR) sztenderd protokolljai alapján készülnek. A felmérések egyrészt a védett és veszélyeztetett fajok egyes populációinak változását követik nyomon, másrészt veszélyeztetett és vagy természetközeli társulások megfigyelésére irányulnak.

Az Alsó-Tápió és patak völgyek területén rendszeresen felmérésre kerülnek az NBmR keretein belül az alább felsorolt védett és fokozottan védett növényfajok. A felméréseket minden esetben az NBmR „Védett edényes növényfajok monitorozása” (Bata et al., 2011) protokollban lefektetett módszerek alapján végzik a szakemberek. Az egyes fajok után felsoroljuk az NBmR szerinti mintavételi módszert és a Natura 2000 területen belül elhelyezkedő mintavételi helyeket (település, dűlő megjelöléssel.)

Faj	Felmért terület neve	Felmérés módszere
Szennyes ínfű (<i>Ajuga laxmannii</i>)	Tápióság, Alsó-Tápió	"B"
Szennyes ínfű (<i>Ajuga laxmannii</i>)	Tápióság, Gombai patak völgye	"B"
Szennyes ínfű (<i>Ajuga laxmannii</i>)	Tápióság, Gombai-patak	"B"
Szennyes ínfű (<i>Ajuga laxmannii</i>)	Tápióság, Vár-hegy	"B"
Kisfészkü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	Tápióság, Dolláros-rét	"E/(C2)"
Kisfészkü aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>)	Tápióság, Nagy-rét	"E/(C2)"
Homoki kikerics (<i>Colchicum arenarium</i>)	Tápiószezső, Öreg szőlő mellett	"E/(C2)"
Homoki nőszirm (<i>Iris arenaria</i>)	Tápiószezső, Öreg szőlő mellett	"E/(C1)"

14. táblázat: Az Alsó-Tápió és patak völgyek területén az NBmR keretein belül rendszeresen felmért fajok és a felmérés módszerei

Az Alsó-Tápió és patak völgyek területén kijelölésre kerültek a Natura 2000 élőhelytípusok változásának monitorozására kijelölt mintaterületek. A mintaterületek helye az első felméréskor pontosításra szorul.

Mintavételi pontok száma	Natura 2000 élőhelytípus	Natura 2000 kód
1	Síkságok és a hegyvidéktől a magashegységig tartó szintek hidrofil magaskórós szegélytársulásai	6430
1	Sík- és dombvidéki kaszálórétek (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	6510

15. táblázat: Az Alsó-Tápió és patak völgyek területén Natura 2000 élőhelytípusok monitorozására kijelölt mintaterületek

Megjegyzendő, hogy a 6430-as élőhelytípust az élőhelyterképezés nem mutatta ki.

Az egyéb, az Alsó-Tápió és patak völgyek területén végzett felmérésekből előkerült, a fenntartási terv szempontjából fontos, az Élőhelyvédelmi Irányelv függelékében felsorolt fajokat az alábbiakban röviden ismertetjük.

Magyar tarsza (*Isophya costata*): 2012-ben előkerült a tápiósági Dolláros-rét területén. Felmérése célzott fűhálózással, illetve hangdetektor segítségével lehetséges. Az hímek ciripelése jellegzetes, kis gyakorlattal hang alapján megtalálhatók az egyedei.

Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*): a területen belül több helyen előkerült, de ritka faj. Az imágók felmérésére legalkalmasabb a késő őszi, téli időszak, amikor az imágók a fák kérge alatt tanyáznak. Lárvját egész évben meg lehet találni a fák elváló kérge alatt.

Nagy tűzlepke (*Lycaena dispar*): a lepke a vizes élőhelyeken gyakorinak mondható. A jelenlét megállapítására elegendő az imágók regisztrálása. A területen előforduló populáció nagyságának megállapítása történhet sáv menti mintavétellel, illetve egyedi fogás-jelölés-visszafogásos vizsgálattal.

Vérfü-hangyaboglárka (*Maculinea teleius*): a lepke a vizes élőhelyek vérfüves állományaiban gyakori. A jelenlét megállapítására elegendő az imágók regisztrálása. a területen előforduló populáció nagyságának megállapítása történhet sáv menti mintavétellel, illetve egyedi fogás-jelölés-visszafogásos vizsgálattal.

Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében felsorolt kételtűek és hüllők közül a területen a vöröshasú unka (*Bombina bombina*) és a mocsári teknős (*Emys orbicularis*) előfordulása bizonyított. Az állományviszonyok pontosabb tisztázása, a két faj területen belüli populációnagysága azonban csak célzott kutatással felderíthető. Javasoljuk az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. függelékében felsorolt, a területen feltehetőleg előforduló, kételtű és hüllőfajokkal együtt ez előbbi két faj célzott kutatását és a feltárt fajok populációinak felmérését pl. zöld levelibéka (*Hyla arborea*), barna ásóbéka (*Pleobates fuscus*). A jelenlét megállapítására elegendő az egyes fajok regisztrálása, a fajok monitorozása transzekt mentén történő számlálással, hang alapján történő állomány nagyság becsléssel, ill. a mocsári teknős esetén varsázással történhet. A varsázás az állatok egyedi jelölésével kombinálva alkalmas lehet statisztikailag értékelhető populációnagyság becslésére is. A mocsári teknős esetében a tojásrakóhelyek felmérése szintén fontos feladat lenne.

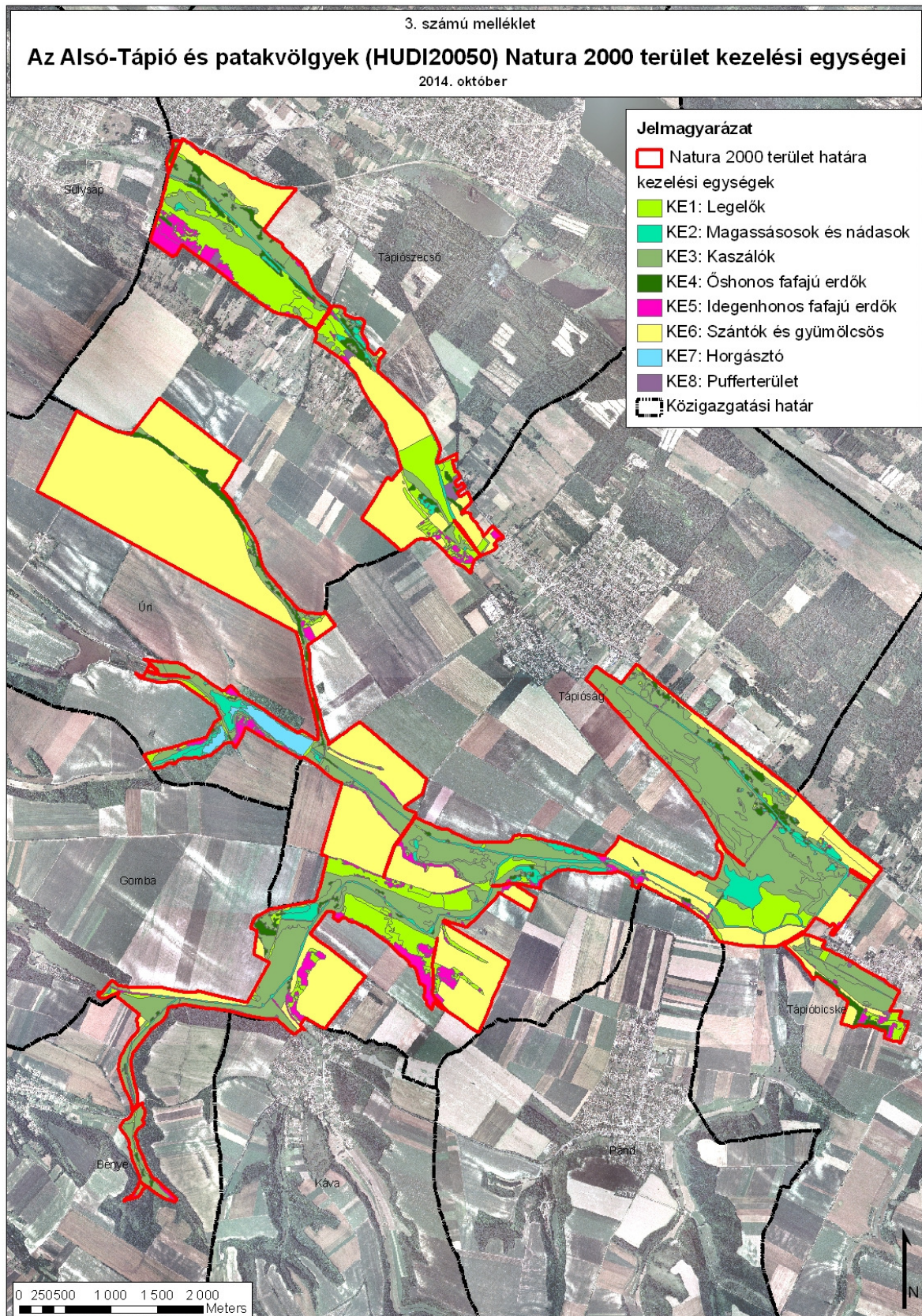
Az Élőhelyvédelmi Irányelv II. függelékében felsorolt halfajok közül az alábbiak fordulnak elő a területen: vágó csík (*Cobitis taenia*), szivárványos ökle (*Rhodeus sericeus amarus*), réti csík (*Misgurnus fossilis*), lápi póc (*Umbra krameri*). A halfauna felmérésére elektromos halászgéppel a partról, vagy csónakból, esetleg az alacsonyabb vízállású területeken a víztestben gázolva végezhető el.

A területen előforduló ürgepopuláció (*Spermophilus citellus*) felmérése még nem történt meg. Amennyiben a terület ürgeállománya felmérésre kerül, akkor azt az NBmR sztenderd ürge-monitorozás protokollja (Váczi O., Takács G. 2009) alapján célszerű elvégezni. Amennyiben nem lesz mód a populáció sztenderd felmérésére, javasolt a területen az ürgek nyomainak megfigyelése (ürgelyuk), hogy később is tudjuk, hogy ezen a területen nem pusztult-e ki, ez az egyébként vizaszorulóban lévő faj.

Javasoljuk a fajfelmérések rendszeres folytatását az Élőhelyvédelmi Irányelv mellékleteiben szereplő olyan fajokra, amelyek a területen előfordulnak. Az elkészült élőhelytérkép frissítése 10-12 éves ciklusonként szükséges. A térképezés során külön figyelmet kell fordítani az élőhelyeket veszélyeztető idegenhonos inváziós növényfajokra. Az élőhelytérkép készítésekor vizsgálni kell, hogy a fenntartási tervben javasolt kezelések milyen hatással vannak az egyes élőhelytípusokra. Az élőhelytérkép készítésének szempontjai, módszertana NBmR élőhelytérképezés protokollban kidolgozott elvek szerint kell, hogy készüljön (Takács, Molnár szerk. 2009), azzal a kiegészítéssel, hogy a Nemzeti Élőhelyosztályozási Rendszer szerint kategorizált vegetációs egységeket be kell sorolni az Élőhelyvédelmi Irányelv I. sz. mellékletében felsorolt élőhelytípusokba is.

3.2.5. Mellékletek

A terület kezelési egységeinek térképe:

3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze az Alsó-Tápió és patak völgyek (HUDI20050) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül országos jelentőségű védettséget élveznek a Tápió-Hajta-vidéke Tájvédelmi Körzet által érintett területek (a Tápió-Hajta Vidéke Tájvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1998. (VI. 25.) KTM rendelet), ezen kívül ex lege védelem alatt álló láp és földvárak is találhatóak a területen. Ezekre egységesen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik, amely egyben általános, egész Magyarország területén érvényes természetvédelmi előírásokat is tartalmaz.

A terület 66,7 %-a az országos ökológiai hálózat övezet része, amelyről a Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény rendelkezik (ld. 1.6. fejezet).

A mezőgazdasági támogatások igénybeviteléhez az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevitelének részletes feltételeiről (MTÉT, AKG) szóló 61/2009 (V. 14) FVM rendelet nyújt segítséget.

A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. Az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet rendelkezik.

Az erdőkre vonatkozóan a területen a 811. sz. Monori erdészeti körzet második erdőterve (Érvényes: 2009. január 1. – 2018. december 31., Törzskönyvi szám: 10/2009.), illetve a 2013. évi körzeti erdőtervezésre vonatkozó tervezési alapelvekről, valamint az érintett körzeti erdőtervek alapján folytatott erdőgazdálkodásról szóló 60/2013. (VII. 19.) VM rendelet 1. sz. melléklete Alsó-Tápió-vidéki erdőtervezési körzetről (érvényes: 2014. január 1. – 2023. december 31.) van érvényben, és általánosságban érvényes az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető egyes fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására. A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet érvényes.

A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései.

A vadlétszám szabályozásáról a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004 (V. 4.) FVM rendelet rendelkezik.

A csatornák, vízfolyások menetén általánosan alkalmazandó a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

A vízfolyások a Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság vagyongazdálkodásában vannak. A KJT területén található erdők nagy része magántulajdonban van, a többi erdőterület

közösségi, illetve állami tulajdonban áll. A gyepterületek egy része a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában van, a többi magánkézben. Tulajdonosi szerkezet alapján mintegy 75 %-ban magántulajdonban vannak a területek, a maradék állami (kb. 18,5%), önkormányzati (kb. 0,8%), illetve szövetkezeti (kb. 5,7%) tulajdonban van. A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni.

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

Mezőgazdasági területekre igénybe vehető támogatások:

A tervezési területen a jelenlegi agrártámogatási rendszer alapját az egységes területalapú támogatás (SAPS) és a gyepterületeken az Európai Vidékfejlesztési Alapból lehívható (EMVA) Natura 2000 támogatások adják (az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet).

Natura 2000 kifizetések a 269/2007 (X. 18.) Korm. rendelet által meghatározott feltételek betartása mellett kérhetők, ez kizárólag gyepterületek hasznosítású területek esetében van hatályban. A gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatást a 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet szabályozza. Az ebben foglalt feltételeknek a betartása nem csak a Natura 2000 területekre, hanem a SAPS (Single Area Payment Scheme) támogatásokra is vonatkozik. A Natura 2000 gyepterületek esetében viszont ezen, valamint a 269/2007. (X. 18.) és a 275/2004. (X. 8.) Korm. rendeletben megfogalmazott földhasználati szabályokat abban az esetben is be kell tartani, ha a földhasználó nem igényel a területén támogatást.

A SAPS, azaz az egységes területalapú támogatás hazánkban azokra a gyepterületekre igényelhető, melyek a MePAR rendszerben támogatható területként vannak nyilvántartva. A gazdálkodónak az összes bejelentett területét a helyes mezőgazdasági gyakorlatnak megfelelően kell művelnie és megfelelő környezeti állapotban kell tartania. Ezeknek a feltételeknek a teljesítését a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH), külön megállapodás alapján az illetékes szakhatóságok bevonásával térinformatikai módszerekkel, helyszíni bejárással ellenőrzi.

A MePAR adatlapok alapján a támogatható területek majdnem a teljes kJTT-t lefedik. A terület nem része egyik MTÉT (Magas Természeti Értékű Terület)-nek sem. A helyi állattartók az AKG (Agrár-Környezetgazdálkodási) célprogramok közül több célprogramba is beléptek, az ezzel kapcsolatos támogatásokat veszik igénybe. Ezen kívül a gazdák szinte kivétel nélkül igénylik a Natura 2000 gyepterületek után járó támogatást is.

A kJTT-t 137 MePAR-blokk érinti, ezek közül 97-re vehető fel támogatás, összesen 1681,23 ha területen.

Jelenleg AKG-ból az alábbi célprogramok keretében vesznek igénybe támogatást:

- AC) – Ökológiai szántóföldi növénytermesztési célprogram
- BA) – Extenzív gyepterületek gazdálkodási célprogram
- BB) – Ökológiai gyepterületek gazdálkodási célprogram

- CA) – Integrált gyümölcs- és szőlőtermesztési célprogram

Erdőkre (szektortól függetlenül) igénybe vehető támogatások:

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevételének részletes szabályairól szóló 32/2008. (III. 27.) FVM rendelet – A jogszabály alapján normatív, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a természeti katasztrófa (pl. vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, valamint a másodlagos erdőkárok megelőzésére:

- alaptámogatás: (a) erdőfelújítást megelőző terület-előkészítés, a károsodott faállomány letermelése, (b) első kivitelű erdősítés vagy pótlás, (3) töre vágás vagy sarjztatás
- kiegészítő támogatás: (a) bakhátak létesítése, (b) 10 fokot meghaladó lejtésű területen padka létesítése, (c) 15 fokot meghaladó lejtésű területen rőzsefonat vagy talajfogó gát létesítése

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető az alábbi fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására:

- erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás
- tarvágást követő szerkezetátalakítás: (a) fafajcserével, (b) fafajcserével, tuskózással, gyökérféssüléssel, (3) fafajcserével, fainjektálással vagy tuskókenéssel
- állománykiegészítéssel történő szerkezetátalakítás

A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet alapján támogatás igényelhető.

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről (MTÉT, AKG) szóló 61/2009 (V. 14) FVM rendelet, a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásainak, valamint az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet módosítása javasolt annak érdekében, hogy élőhelyspecifikus dotáció valósulhasson meg.

Szántók visszagyepesítésére jelenleg nincs kidolgozott természetvédelmi célú támogatási rendszer, csak az MTÉT területeken, ennek általánossá tétele javasolt Natura 2000 területeken.

Cserjésedés visszaszorítására és az inváziós fajok eltávolítására jelenleg nincs kidolgozott támogatási rendszer, ezért javasoljuk ilyen típusú rendszer kiépítését. Olyan támogatási rendszert javaslunk, amely a cserjésedés, illetve a fertőzöttség mértékét alapul véve, javasolt technológiák (élőhelytől és fertőzöttségtől függően mechanikai, vagy kémiai módszer) alkalmazása mellett nyújtana a visszaszorításhoz támogatást.

3.3.2. Pályázatok

A kjTT-n mintegy 12 ha területen, Tápióság és Tápiószecső közigazgatási területén 2013 szeptembere óta a DINPI Száraz gyepek LIFE+ projektje keretében (a Vidékfejlesztési Minisztérium társfinanszírozásával) természetvédelmi szempontú élőhelykezelések folynak (cserjésedés és az inváziós fajok visszaszorítása, visszagyepesítés, legeltetés). A kjTT-n a projekt zömében a Síksági pannon löszgyepek (6250)* jelölő élőhelytípust érinti. A projekt főbb paraméterei:

- azonosító: LIFE12 NAT/HU/001028
- név: HUGRASSLANDSLIFE
- cím: Conservation of dry grasslands in Central Hungary (Száraz gyepek megőrzése Közép-Magyarországon)
- megvalósítás dátuma: 2013. szeptember 1 – 2018. augusztus 31.
- teljes költségvetés: 1.978.121 EUR
- a projekt nyelve: angol

A projekt által az Alsó-Tápió és patak völgyek kjTT területén 12,05 ha érintett.

3.3.3. Egyéb

Nincs egyéb javaslat a terv megvalósítására.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Eszköz típusa	Célcsoport	Címzett	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma
falugazdászok levélben történő megkeresése	falugazdászok	Monori Járási Hivatal, Nagykátai Járási Hivatal	2013.05.10.	2 db levél
terepbejárás	a területileg érintett nemzeti park igazgatóság	DINPI Kelet-Pest Megyei Tájéegysége	2013.06.05.; 2013.10.03.	2 fő 2 fő
erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése	erdészeti igazgatóság	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága	2013. 11.26.	1 db levél
tervegyeztetés	területileg érintett nemzeti park igazgatóság	DINPI Kelet-Pest Megyei Tájéegysége	2013.12.19.	2 fő
szakmai terepbejárás	gazdálkodók, érintett hatóságok, települési önkormányzatok	42 gazdálkodó vagy szervezet	2014. 05.29.	16 fő
gazdafórum	gazdálkodók, települési önkormányzatok	3 szervezet, 4 gazdálkodó, érintett önkormányzatok	2014.08.13.	3 fő
önkormányzati kifüggesztés	lakosság, gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	Bénye, Gomba, Káva, Tápióbicske, Tápióság, Tápiószecső, Úri Önkormányzata	2014.08.01-08.15.	7 db önkormányzat
véleményezési	területileg érintett	területileg érintett	2014.08.14.	28 db e-mail és

kérelem	hatóságok	hatóságok, civil szervezetek		ugyanennyi levél
honlap	lakosság		2013.01.01 – 2014.08.31	-

16. táblázat: Felhasznált kommunikációs eszközök

Az Alsó-Tápió és patak völgyek (HUDI20050) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- 2013. május 10-én az illetékes járási hivatalok írásbeli megkeresése történt, amelyben a falugazdászok közreműködésében bízunk. A kérdéseket tartalmazó lista mellékletként megküldésre került a falugazdászok részére. Az Alsó-Tápió és patak völgyek Natura 2000 terület két járási hivatalhoz is tartozik. Egyik helyről sem kaptunk választ.
- 2013. június 5-én és október 3-án két ízben megtörtént a terület bejárása, amelynek során a terület aktuális állapotának felmérése és az általános problémák megtárgyalása történt meg.
- További tervegyeztetésre 2013. december 19-én, a DINPI Kelet-Pest Megyei Tájegységének egy munkatársával került sor, ahol a veszélyeztető tényezők és kezelési javaslatok átbeszélése történt meg.
- 2014. május 29-én szakmai terepbejárás történt, amelynek során a területen gazdálkodókkal, valamint az érintett hatóságok képviselőivel történt egyeztetés.
- 2014. augusztus 13-án gazdafórum keretében ismételen megtörtént a terv egyeztetése. Erre az eseményre kifejezetten a területen ténylegesen gazdálkodó érintetteket vártuk.
- A fenntartási terveket 2014. augusztus 1-jén megküldtük az érintett önkormányzatoknak kifüggesztésre.
- 2014. augusztus 14-én megküldtük e-mailen, majd postai úton is az érintett hatóságoknak a tervet, a véleményeket augusztus 25-ig vártuk vissza.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

Az Alsó-Tápió és patak völgyek Natura 2000 terület fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság részéről az alább felsorolt érdekelt megkeresése történt meg:

1. terepbejárás:

címzett: DINPI Kelet-Pest Megyei Tájegysége
részvevők száma: mindkét alkalommal 2 fő
alátámasztó dokumentum: menetlevél

2. falugazdászok levélben történő megkeresése:

címzett:

- Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Monori Járási Hivatala

érintettek száma: 2 járási hivatal
alátámasztó dokumentum: kiküldött 2 db levél

3. erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése:

címzett: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatóság
érintettek száma: 1 erdészeti igazgatóság
alátámasztó dokumentum: kiküldött 1 db levél

4. szakmai terepbejárás

címzett:

- Pest Megyei Kormányhivatal Nagykátai Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Monori Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítési Iroda
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Pest Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fővárosi és Pest Megyei Kirendeltség
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Országos Erdészeti Egyesület
- a térségben érintett települési önkormányzatok
- a térségben érintett vadásztársaságok
- a területen ténylegesen gazdálkodók

résztevők száma: 16 fő

alátámasztó dokumentum: jelenléti ív, emlékeztető (4. számú melléklet)

5. gazdafórum:

címzett: helyben érintett gazdálkodók, illetve mivel több esetben a közvetlen elérhetőségük nem volt meg, ezért a

- Magán Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

segítségét kértük a gazdák kiértékelésében.

résztevők száma: 3 fő

alátámasztó dokumentum: jelenléti ív, emlékeztető (5. számú melléklet)

6. önkormányzati közzététel

címzett:

- Bénye Község Önkormányzata
- Gomba Község Önkormányzata
- Káva Község Önkormányzata
- Tápióbicske Község Önkormányzata
- Tápióság Község Önkormányzata
- Tápiószecső Nagyközség Önkormányzata
- Úri Község Önkormányzata

érintettek száma: 7 hivatal

alátámasztó dokumentum: 7 db postai levél, valamint a kifüggesztést igazoló dokumentumok (6. sz. melléklet)

7. véleményezési kérelem

címzett:

- Pest Megyei Kormányhivatal Nagykáta Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Monori Járási Hivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala
- Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága
- Pest Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
- Pest Megyei Rendőr-főkapitányság
- Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítészeti Iroda
- Pest Megyei Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Főosztály
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Duna-völgyi Kirendeltsége
- Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Pest Megyei Területi Iroda
- Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
- Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
- Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
- Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fővárosi és Pest Megyei Kirendeltség
- Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság
- Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság
- Országos Erdészeti Egyesület
- NEFAG Zrt.
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
- Budapesti Bányakapitányság

beérkezett vélemények száma: 13 db levél (7. számú melléklet)

alátámasztó dokumentum: kiküldött postai levelek és e-mailek

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe – indoklás
Közép Duna-völgyi Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	2014. augusztus 26.	<ul style="list-style-type: none"> - Felhívja a figyelmet több olyan előírás-javaslatra, amelyekkel kapcsolatban a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján az országos jelentőségű természetvédelmi oltalom alatt álló területeken az illetékes természetvédelmi hatóság engedélyre van szükség. Ezen előírás-javaslatoknál javasolja a tiltás enyhítését. - Több előírás-javaslat esetében javasolja a kiegészítést a hatóság konkrét megnevezésével. - Felhívja a figyelmet, hogy a 3.2.3. Fajvédelmi intézkedések c. fejezet hiányos, nem tartalmaz javaslatokat minden jelölő faj esetében. 	<p>A tervbe részben beépült.</p> <p>- A terv 3.2. Kezelési javaslatok c. fejezetében kiemelve szerepel, hogy „Az alábbi előírások a <i>kjTT</i> Tápió-Hajta vidéke Tájvédelmi Körzeten kívüli részeire ajánlásként vonatkoznak, míg a TK-n belüli részeken a hatósági eljárások során egyéb jogszabályok alapján érvényesíteni kell azokat.” Ezen kívül a 3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében c. fejezetben szerepel, hogy a területre „egységesen a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik”, ezért az abban foglalt előírásokat a tervben nem soroltuk fel újra..</p> <p>- Az előírás-javaslatokban a konkrét hatóság megnevezése nem szerepel, mert egyrészt a kódokkal ellátott előírás-javaslatok a Vidékfejlesztési Minisztérium (jelenleg Földművelésügyi Minisztérium) által központilag összeállított, az egész országban alkalmazandó listából kerültek kiválasztásra, másrészt a fenntartási terv 10 éves hatálya alatt az adott hatóságok nevei megváltozhatnak.</p> <p>- A 3.2.3. Fajvédelmi intézkedések c. fejezet kiegészítésre került.</p>
Közép-Duna-völgyi Vízügyi Hatóság	2014. augusztus 21.	<ul style="list-style-type: none"> - A terület kijelölt vízbázist nem érint. - Vízilétesítmények építéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez vízjogi engedély szükséges. - A vízfolyások és állóvizek környezetében figyelembe kell venni a 83/2014. (III. 14.) Kormányrendeletben foglaltakat. 	A tervbe beépült.
Közép-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság	2014. augusztus 19.	<ul style="list-style-type: none"> - Az érintett területen az Alsó-Tápió-patak és a Gombai-patak a KDV-VIZIG kezelésében vannak. - Figyelembe kell venni a 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet, valamint a 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet előírásait. 	A tervbe beépült.

Magyar Bányászati és Földtani Hivatal, Budapesti Bányakapitányság	2014. augusztus 22.	A Bányakapitányság a fenntartási terv jóváhagyásához hozzájárul, amennyiben az érintett területen lévő Gomba I. – szénhidrogén mező érvényes kitermelési műszaki üzemi terv szerinti működése biztosítható.	A tervbe nem épült be, a tervezési terület bányatelket nem érint.
NEFAG Nagykovácsfalvi Erdészeti és Faipari Zrt.	2014. augusztus 25.	A Natura 2000 fenntartási terv a Társaság tulajdonában, illetve vagyonkezelésében lévő, állami tulajdonú területeket nem érint.	-
Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-Dunavölgyi Kirendeltsége	2014. augusztus 27.	- A településrendezési eszközök felsorolásából hiányzik a Tápióság területére vonatkozó. - A veszélyeztető tényezők esetében nincs mindenhol meghatározva, milyen módon veszélyezteti az élőhelyet vagy fajt. - A szövegben található idegennyelvű kifejezések (site, SDF) magyarázata kívánatos.	A tervbe beépült.
Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hatósági Osztály	2014. augusztus 29.	Nincs észrevétel, javaslat	-
Pest Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	2014. augusztus 25.	- Katasztrófavédelmi szempontból kifogást nem emel. - Javasolja, hogy az erdővel érintkező, vagy azon áthaladó vasút és közút mentén az erdő felőli oldalon található 2 m széles védősávok a Natura 2000 területek kijelölésekor ne kerüljenek bevonásra. - Az idegenhonos erdőállományok őshonosra történő cseréje és az inváziós fajok eltávolítása során javasolja tűzpászták létesítését. - Lakott területekhez közel, őshonos fafajokkal történő erdőfelújítás, pótlás, állománykiegészítés során javasolja a tűzvédelmi szempontból kevésbé veszélyeztetett kategóriába tartozó fajok alkalmazását (a fajok sajnos nem kerültek megnevezésre).	A tervbe nem épült be. - A Natura 2000 területek kijelölése, a határvonalak megállapítása nem a fenntartási terv hatásköre. - Tűzpászták kialakítását jelölő élőhelyek rovására nem támogatjuk, egyéb esetekben természetvédelmi szempontból nincs akadálya. - Amennyiben a tűzvédelmi szempontból kevésbé veszélyeztetett kategóriába tartozó őshonos fajok termőhelyhonosak is, a javaslat természetvédelmi szempontból támogatható.
Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	2014. augusztus 25.	- Véleménye alapján a 2009. évi XXXVII. törvény hatálya alá tartozó területeken attól, valamint a végrehajtására kiadott 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet előírásaitól, továbbá a körzeti erdőterv elkészítésének folyamatában megjelent, illetve megjelenő miniszteri rendeletektől eltérő módon történő szabályozás fenntartási szinten nem lehetséges. Előírások csak akkor tehetők, ha együttesen fennáll, hogy az érvényes szabályozókkal összhangban vannak, a terület kezelője önként vállalja és a felmerülő többletköltségeket a kezelőnek megtéríti. - A Natura 2000 területeken található idegenhonos fafajok állományai nem jelölő élőhelyek, az ott folyó gazdálkodás alapkövetelménye, hogy a jelölő élőhelyeket nem veszélyeztethetik. - Az erdőgazdálkodás célja a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülése mellett a faanyagtermelés. Magántulajdonostól	A tervbe beépült. - A terv több pontján szerepel, hogy az itt megfogalmazott előírások csupán javaslatok, azok nem számonkérhetők, nem kötelezően betartandó előírások. A tervben megfogalmazott javaslatok nincsenek ellentétben a fent hivatkozott jogszabályokkal. Minden előírás-javaslat előtt kiemelten hangsúlyozzuk, hogy csak a tulajdonos beleegyezésével, önkéntes alapon betartandók. A 3.2.1 Élőhelyek kezelése fejezetben, a gazdálkodáshoz köthető javaslatok között szerepel, hogy „Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok közül ... az idegenhonos

		<p>kompenzáció nélkül nem várható el a hozamról való önkéntes lemondás.</p> <p>- Az egyes, erdőkre vonatkozó kezelési egységeknél az E06, E07, E29, E30, E31, E47, E51, E53, E57, E58, E62, E64 és E69 előírás-javaslatok esetében jelezte, hogy erdészeti szempontból nem, vagy nem minden esetben tarthatók.</p> <p>- A kezelési terv az érvényben lévő jogszabályokon túli korlátozást a Tápió-Hajta-vidéke TK területére csak a védett és fokozottan védett fajok monitoringozott adatai alapján, a jogszabályoknak megfelelően tehet.</p>	<p><i>erdőállományok őshonos fafajává történő szerkezetátalakítására vonatkozó javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg.</i>” A 3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében c. fejezetben ezen túl szerepel, hogy a Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet vonatkozik, tehát a hozamról való kompenzáció nélküli lemondás semmiképpen nem elvárás.</p> <p>- A fenntartási terv érvényességi ideje alatt új erdőtervek fognak készülni. A következő erdőtervezési ciklusban a fenntartási tervek a megalapozó dokumentáció részét fogják képezni, ezért fontosnak tartjuk jelezni a természetvédelmi szempontból javasolt változtatásokat.</p>
<p>Pest Megyei Kormányhivatal Földhivatala, Földügyi Osztály</p>	<p>2014. szeptember 1.</p>	<p>- Kifogást nem emel, de felhívja a figyelmet a 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezéseire.</p> <p>- A vélemény alapján több, a gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslat (pl. a kaszálások számának és idejének meghatározása) is ellehetetleníti a hasznosítási kötelezettségnek történő elégtételt.</p> <p>- A szántóterületek visszagyepesítése álláspontja szerint a földhasználó részére sérelmes lehet.</p> <p>- Az egyes területek vízelvezetésének megszüntetése korlátozhatja, akadályozhatja az okszerű mezőgazdasági művelést, a vízelvezető árkok megszüntetése kihat a nem védett területek vízháztartására is.</p>	<p>A tervbe részben beépült.</p> <p>- A gyepterületeken a kaszálás/legeltetés fenntartása a tervben foglaltak alapján és természetvédelmi szempontból is mindenképpen javasolt, tehát a hasznosítás az előírás-javaslatok alapján is biztosítható (sőt, kívánatos). A kaszálások számának és időpontjának meghatározása nem mond ellent a hasznosításnak, csak a természetvédelmi szempontok érvényesülését segíti elő.</p> <p>- A szántóterületek visszagyepesítése csak abban az esetben kötelező, ha a Natura 2000 terület kijelölésekor (2004-ben) a földrészlet gyep (rét/legelő) művelési ágban volt és a szántóvá történő feltörés, esetleg a művelési ág megváltoztatása ezután, az illetékes természetvédelmi hatóság engedélye nélkül történt meg. A 3.2.1 Élőhelyek kezelése</p>

			<p>fejezetben, a gazdálkodáshoz köthető javaslatok között szerepel, hogy „Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok közül a szántóterületek visszagyepesítésére ... vonatkozó javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg”, tehát nem kötelező, arról a gazdálkodó maga dönt, figyelembe véve az esetleges anyagi hátrányt. (Megjegyzendő, hogy gyepterületek esetében Natura 2000 területen kompenzációs támogatás igényelhető.)</p> <p>- A vízelvezetések korlátozása/mérséklése természetvédelmi szempontból mindenképpen kívánatos, a túlzott vízvisszatartáshoz hasonlóan a túlzott vízelvezetés a termőföld hasznosítását szintén korlátozhatja/akadályozhatja. Javasolt megfontolni a jellemzően (egy-két évente) belvizes szántóterületek szántó művelési ágból történő kivonását is, hiszen a gazdaságos hasznosítás ezeken a területeken kérdéses.</p>
Pest Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság, Vadászati és Halászati Osztály	2014. augusztus 25.	Nincs észrevétel, javaslat	-
Pest Megyei Kormányhivatal Monori Járási Hivatal	2014. augusztus 22.	Nincs észrevétel, javaslat	-
Pest Megyei Rendőr-Főkapitányság	2014. augusztus 25.	Nincs észrevétel, javaslat	-

17. táblázat: Beérkezett vélemények és azok tervbe építése

A beérkezett véleményeket a 7. számú melléklet tartalmazza.